

Vastuullisuus

Rikosseuraamuslaitoksessa

Vuosi 2021

Kokoamisvastuu: Projektitoimisto/Nordström

Raportti

Julkinen

Diaarinumero 4/201/2022

22.4.2022

Sisällys

1. Rikosseuraamuslaitos vastuullisena organisaationa	3
1.1. Vastuullisuus strategiassa ja tulostavoitteissa	4
1.2. Projektit ja projektikumppanuudet vastuullisuustavoitteiden toteuttajana	5
2. Kädenjälki sukupuolten tasa-arvon edistämässä	6
2.1. Toiminnan kannalta oleelliset alatavoitteet ja mittarit	8
2.2. Tavoitteen toteuttaminen arjessa - esimerkkejä	8
3. Kädenjälki eriarvoisuuden vähentämässä	9
3.1. Toiminnan kannalta oleelliset alatavoitteet ja mittarit	10
3.2. Tavoitteen toteuttaminen arjessa - esimerkkejä	11
4. Kädenjälki rauhan, oikeudenmukaisuuden ja hyvän hallinnon edistämässä	11
4.1. Toiminnan kannalta oleelliset alatavoitteet ja mittarit	13
4.2. Tavoitteen toteuttaminen arjessa – esimerkkejä	13
5. Jalanjälki eli toiminnan negatiiviset vaikutukset toimintaympäristöön	15
6. Vastuullinen tulevaisuus	17

Vastuullisuustyö Rikosseuraamuslaitoksessa

Tässä raportissa esitellään ne YK:n kestävän kehityksen tavoitteet, joita Rikosseuraamuslaitos (myöhemmin Rise) toteuttaa ydintehtävillään ja muulla toiminnallaan. YK:n jäsenmaat ovat sopineet yhteensä 17:sta kestävän kehityksen tavoitteesta, joiden avulla turvataan ja parannetaan ihmisten hyvinvointia ympäristölle kestäväällä tavalla. Agenda 2030:n kestävän kehityksen toimintaohjelma koskee ihan kaikkia maailman maita. Ensisijainen vastuu toimintaohjelman toimeenpanosta on valtiolla.

Rise tukee vastuullisuustyössään oikeusministeriön kestävän kehityksen painopistealueita omilla tavoitteillaan. Ensivaiheessa Risen johtoryhmä valitsi ne kolme kestävän kehityksen tavoitetta, joissa Risen kädenjälki näkyy vuonna 2021 merkittävimmin.

Kädenjäljellä tarkoitetaan positiivisia vaikutuksia aikaansaavaa vastuullista tekemistä, jota Rise voi edistää omalla toiminnallaan. Kädenjälkeä on myös se, miten toiminnan negatiivisia vaikutuksia tunnistetaan ja miten näihin puututaan. Jalanjäljellä puolestaan tarkoitetaan organisaation toiminnasta syntyviä negatiivisia vaikutuksia, vaikutuksia, jotka tapahtuvat joka tapauksessa. Jalanjälki kuvaa toiminnasta ympäristölle koituvaa vahinkoa, kuormitusta ja epätoivottuja muutoksia. Jalanjälkeä pienentävää vastuullisuustyötä on sitäkin tehty Risessä vuosia jo todella paljon. Rise pyrkii tukemaan kiinteistöjensä osalta Senaatti-kiinteistöjen vähähiilisyiden ja kiertotalouden toimenpiteitä. Jalanjäljen mittareiden raportoinnissa odotetaan Valtiokonttorin tarkempaa ohjeistusta ja valtion yhteisen datapankin käyttöönottoa.

Tässä Risen ensimmäisessä vastuullisuusraportissa kerrotaan, miten Rise vaikuttaa toimintaympäristössään ja lukuisten tärkeiden sidosryhmiensä kautta koko yhteiskunnassa. Raportti kuvaa esimerkein vuoden 2021 tekoja ja tapahtumia valittujen vastuullisuustavoitteiden näkökulmasta sekä havainnollistaa, kuinka Rise ottaa vastuullisuuden huomioon toiminnassaan ja sen kehittämisessä.

Vaikka vastuullisuus on monin tavoin mukana Risen kaikessa toiminnassa, on ydintehtävän kannalta vuoden 2021 raportoitaviksi vastuullisuuden painopistealueiksi valittu seuraavat kestävän kehityksen tavoitteet:

Kuva 1. Vastuullisuuden painopistealueet vuonna 2021.

1. Rikosseuraamuslaitos vastuullisena organisaationa

Risen vastuullisuustyö pohjautuu ensisijaisesti strategiaan ja lakisääteiseen tehtävään vankeusrangaistusten ja yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta sekä tutkintavankeuden toimeenpanosta. Rangaistusten täytäntöönpanosta huolehtivana organisaationa toiminta kytkeytyy kädenjäljen osalta erityisesti sosiaalisesti kestäväan kehitykseen. Risen strategian taustalla vaikuttavat oman toiminnan kehittämisen lisäksi muun muassa oikeusministeriön linjaukset ja hallitusohjelmaa toteuttavat toimenpiteet.

Risen vastuullisuuden tavoitteena on jo vuosia ollut kädenjäljen kasvattaminen ja toiminnan jalanjäljen pienentäminen. Rise tukee ydintehtäviensä kautta päivittäisessä toiminnassaan Agenda 2030:n kestäväan kehityksen tavoitteiden maailmanlaajuisia toimenpiteitä ja tavoitteena onkin, että vastuullisuusraportoinnin kehittyessä tulevina vuosina toimintaa päästään kuvaamaan vahvemmin tämän viitekehyksen näkökulmasta.

Rise on tehnyt valtavan paljon hyvää vastuullisuustyötä, mistä vuoden 2021 esimerkkinä organisaatiouudistuksen valmistelu, lähityön jatkuva kehittäminen, sidosryhmätyön linjaukset, laaja verkostotyön vahvistaminen, tiedolla johtamisen parantaminen, koulutusjärjestelmäselvitys, useat erilaiset henkilöstön turvallisuutta parantavat hankkeet ja vankipaikkapäätös vuoden 2021 lopulla. Näihin toimenpiteisiin palataan raportin edetessä.

Kasvihuonekaasujen vähentämistä ja hiilineutraaliuden kasvattamista on sitäkin jo vuosia toteutettu nostamalla kierrätysastetta kiinteistöjen jätteenkäsittelyllä, pienentämällä laitosten sähkön, lämmön ja vedenkulutusta, kehittämällä laitosten ruoka- ja

kanttiinotoimintaa ja kehittämällä hankintoja hiilineutraalimpaan suuntaan. Hiilijalanjäljen laskentaa tullaan jatkossa kehittämään entistä vahvemmin kattavammilla valtionhallinnon yhteisesti sovitulla kriteereillä.

Vuonna 2021 Risessä jatkettiin aiemmin käynnistettyä johtamisjärjestelmän uudistamista. Rise 2.0 – organisaatiomuutos tavoittelee erityisesti johtamiskulttuurin muutosta, jonka avulla Risestä voidaan rakentaa nykyistä yhtenäisempi, valtakunnallisesti toimiva virasto. Uudistus tavoittelee yhdenmukaisuuden lisäämistä erityisesti asiakkaita koskevien ratkaisujen ja seuraamusten sisältöjen osalta. Risen kyky järjestää toimintonsa verkostoituneesti osana yhteiskunnan palvelujärjestelmää paranee muutoksen myötä. Vastuullisuustyö ja siitä raportointi on otettu yhdeksi kehittämisen kohteeksi. Tavoitteena on kehittää mekanismeja, joilla kestävän kehityksen johdonmukaisia toimintoja voidaan Risessä lisätä. On selvää, että valtion vastuullisuusraportoinnin kehittyessä myös Riseltä vaaditaan entistä pitkäjänteisempää ja laajempaa vastuullisuuden seurantaa.

1.1. Vastuullisuus strategiassa ja tulostavoitteissa

Rise sitoutuu toiminnassaan suomalaisessa yhteiskunnassa tärkeinä pidettyihin arvoihin: ihmisarvon kunnioittamiseen ja oikeudenmukaisuuteen. Työtä ohjaa käsitys yksilön mahdollisuudesta muuttua ja kasvaa. Arvoihin sitoutuminen merkitsee perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien turvaamista ja tuomittujen kohtelemista inhimillisesti, asiallisesti, ja keskenään tasavertaisesti. Toiminta on lainmukaista ja organisaation jokainen toimija pyrkii toteuttamaan täytätönpanoa siten, että tuomitun yksilöllistä kasvua ja pyrkimystä rikoksettomaan elämään tuetaan. Rise valmentaa rikoksettomaan elämään turvallisesti avoimempaan täytätönpanoon pyrkien.

Rise on asettanut tulostavoitteensa siihen, että arvot ja strategia ja tätä kautta vastuullisuus näkyvät kaikessa työssä. Tulostavoitteiden toimenpiteiden kautta toteutettava vastuullisuustyö on kuvattu liitteessä 1. Kun jokainen tulostavoite on sidottu strategian toteuttamiseen, on tekemisessä aina yhteys myös vastuullisuustyöhön. Vuosi 2021 on Risessäkin ollut koronapandemian aiheuttamaa poikkeusaikaa. Asiakasmäärät ovat olleet normaalia pienemmät, millä luonnollisesti on suora vaikutus esimerkiksi jalanjäljen toteumaan kiinteistökulutusten ja hankintojen osalta. Kun suuri osa toimistohenkilöstöstä on tehnyt pääsääntöisesti etätöitä, on tästä saatu positiivisia vaikutuksia esimerkiksi työmatkojen ja uusien sähköisten toimintamallien kautta. Toisaalta pandemia on haastanut

sosiaalisen vastuullisuuden toteuttamista. Laitostartunnat ja varautuminen ovat hankaloittaneet usein huomattavissa määrin vankien toimintaan osallistumista ja rajoittaneet tapaamisia läheisten kanssa.

1.2. Projektit ja projektikumppanuudet vastuullisuustavoitteiden toteuttajana

Risen jokainen muutosprojekti on sidottu strategian toteuttamiseen ja vastuullisuus on tätä kautta projektityössäkin vahvasti mukana. Projektimainen työskentely tukee ydinprosessia nopeampaa reagointia strategian, ympäristön ja työn painotusten muutoksiin. Projektimallin kehittäminen on mahdollistanut muutosten kokonaisvaltaisen tarkastelun ja kyvyn tarttua niihin haasteisiin, joissa eniten muutostarvetta on. Vuonna 2021 Risen käynnissä olevista hankkeista monella tapaa vaativin on ollut toiminnan kehittämis- ja asiakastietojärjestelmähanke Roti.

Roti-hankkeen tehtävänä on yhtenäistää yhdyskuntaseuraamusten ja vankeuksien työprosesseja ja poistaa päällekkäistä työtä uuden asiakastietojärjestelmän avulla. Järjestelmän keskeisinä periaatteina on tukea Risen yhteistä asiakkuutta ja asiakkuuden kokonaishallintaa. Näin rikoksista epäiltyjen ja tuomittujen kanssa työskentely muodostaa jatkumon, jossa tieto kulkee työntekijältä toiselle.

Projektien avulla on vuoden aikana kehitetty muun muassa laillisuusvalvontaa, henkilöstön turvallisuutta, sähköistä asianhallintaratkaisua ja useita ydintehtävää parantavia toimia. Liitteestä 1 on nähtävillä, miten jokaisesta kehittämisprojektista on löydettävissä peruste myös vastuullisuuden viitekehyksen toimenpiteille.

Rise ei tee kehittämistyötä yksin. Projektikumppanuuksien avulla kehitetään paljon sellaisia palveluita ja toimintoja, joihin omat resurssit, eikä osaaminen aina riitä. Projektikumppanuuksien tavoitteena on edistää yhteisiä hyötyjä niin julkisten, kuin kolmannen sektorin toimijoidenkin kanssa. Kumppaniprojektit tarjoavat asiantuntemustaan ja palveluitaan määritellyn prosessin mukaisesti. Vuonna 2021 käynnissä oli lähes 50 projektikumppanuutta, joissa näissäkin vastuullisuuden näkökulma erityisesti sosiaalisen vastuullisuuden näkökulmasta on vahvasti läsnä. Kumppaniprojekteilla on esimerkiksi kehitetty monipuolisesti palveluita naisille, nuorille rikoksentekeijöille ja muille erityisryhmille. Projekteihin on osallistettu kokemusasiantuntijoita, ja niillä on tarjottu paljon

kuntoutukseen, digitaalisuuteen, opiskeluun ja taiteeseen liittyvää toimintaa eri rikosseuraamusalueilla.

Sidosryhmäyhteistyöhön on valmistumassa linjaukset oikeusministeriön asettaman työryhmän suosituksen mukaan. Linjauksissa kuvataan ja ohjeistetaan Risen ja sidosryhmien välistä yhteistyötä Risen strategian toteuttajana. Lähtökohtana yhteistyön linjaamiselle ovat lainsäädännöllisten raamien lisäksi olleet yhteistyön tavoitteellisuus ja sujuvuus, avoin ja aktiivinen tiedotus ja yhteistyön vaikuttavuuden ja vaikutuksien arviointi. Yhteisen työn kehittäminen on tulevaisuudessakin ensiarvoisen tärkeää.

2. Kädenjälki sukupuolten tasa-arvon edistämässä

Sukupuolten tasa-arvon edistäminen on ollut Risen kehittämisen kohteena viime vuosina vahvasti. Risessä on tunnustettu tarve huomioida naisasiakkaiden erityistarpeet ympäristössä, joka on lähtökohtaisesti rakennettu miesten tarpeista käsin. Naisilla on huomattavasti useammin esimerkiksi traumataustaa, mikä vaikuttaa niin työskentelytapoihin kuin erilaisten tukipalvelujenkin tarpeeseen.

Hämeenlinnaan avattiin marraskuussa 2020 kansainvälisestikin harvinainen, täysin naisille suunnattu suljettu vankila. Vankila on avautuessaan ollut ensimmäinen uuden, Senaatin ja Risen vankilakonseptin mukainen vankila, jossa nais erityisyys on vahvasti huomioitu niin tilojen, kuin toiminnankin osalta. Toiminnan ja kuntoutuksen toteutus tähtäävät siihen, että vangilla on mahdollisuus toimia yhdenvertaisena jäsenenä yhteiskunnassa vapautumisensa jälkeen ja kyky sitä kautta elää rikoksetonta elämää. Hämeenlinnassa otettiin ensimmäisenä käyttöön Älykäs Vankila – järjestelmä, joka tarjoaa mahdollisuuden vankien ja henkilökunnan väliseen kommunikointiin viestien, pyyntöjen ja videopuheluiden avulla sellipäätteen välityksellä. Sen kautta vanki voi ottaa sovitusti videoyhteyden myös omaisiinsa ja vankilan ulkopuolisiin virallisiin toimijoihin. Järjestelmän avulla voidaan vierailta etukäteen sallituilla verkkosivustoilla ja hyödyntää digipalveluita muun muassa opiskeluun ja kuntoutukseen liittyen. Älykäs Vankila lisää monien muiden hyötyjen lisäksi vankien digitaalista osaamista.

Rise luopui syksyllä 2021 ns. seka-avovankiloista, joihin oli sijoitettuna sekä nais- että miesvankeja. Muutoksen myötä Risellä on pelkästään naisvangeille tarkoitettuja avolaitoksia kaksi; Vanajan vankilan Vanajan osasto ja Kestilän vankila.

Oikeusministeriön naisiin kohdistuvan väkivallan torjuntaohjelma pyrkii lisäämään kansalaisten ja viranomaisten tietoisuutta naisiin kohdistuvasta väkivallasta ja parantaa uhrien ohjautumista palveluihin. Ministeriön ohjelman keskeisenä keinona naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemisessä on viranomaisten osaamisen vahvistaminen. Rise toteuttaa ohjelman tavoitteita esisijaisesti henkilöstöä kouluttamalla. Nais erityisen työn osaamista pyritään tulevaisuudessa vahvistamaan jo perustutkintovaiheessa. Laurea AMK:n järjestämä ”Nais erityisyys rikosseuraamustyössä” -koulutuskokonaisuus on tuotu, ei ainoastaan osaksi Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksen perusopintoja vaan myös kaikille Risen työntekijöille täydennyskoulutukseksi.

Risen järjestämissä jatko- ja täydennyskoulutuksissa käsitellään muun muassa nais erityistä väkivaltatyötä, ihmiskauppaa ja uhrin trauman tunnistamista. Koulutuksista saadaan työkaluja, joilla työntekijät voivat auttaa ja tukea toistuvan väkivallan tai ihmiskaupan uhreiksi joutuneita naisvankeja. Koulutuksen lisäksi Risessä kehitetään ohjelmatyötä lähisuhdeväkivallan parissa työskentelyyn.

Uuden vankilan, useiden hankkeiden ja muun nais erityisen työn avulla Rise on ottanut ison askelen naisvankien aseman ja turvallisuuden parantamiseksi.

Myös henkilöstön tasa-arvoisuuteen on kiinnitetty paljon huomiota. Voimassa oleva Rikosseuraamuslaitoksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma ohjaa niin sukupuolista, etnistä kuin sukupuolen monimuotoisuuteen liittyvää tasa-arvoa henkilöstössä. Henkilöstön tasa-arvon toteutumista arvioidaan vuosittain VMBaron kysymyksellä. Tasa-arvon kokeminen henkilöstön keskuudessa oli vuonna 2021 hyvällä tasolla (3,81 asteikolla 1-5). Tasa-arvosta kertoo myös naisten osuuden jatkuva kasvu hyvin miesvaltaisella alalla. Naisia oli vuonna 2021 43,6 % henkilöstöstä. Mielenkiintoista on, että vuoden 2021 rekrytoinneissa naishakijoiden osuus on ensimmäisen kerran noussut mieshakijoiden osuutta korkeammaksi.

Samapalkkaisuutta on pyritty edistämään rekrytoinnin kehittämällä, tukemalla monipuolisesti uralla etenemistä ja työtehtävien monipuolistamista. Samapalkkaisuutta seurataan palkkausjärjestelmästä saatavien tunnuslukujen avulla. Vuonna 2020 laadittu

selvitys osoittaa, että ero vaatavuustason ja henkilökohtaisen palkanosan mukaisen kokonaispalkan osalta on miesten ja naisten välillä Risessä hyvin pieni.

2.1. Toiminnan kannalta oleelliset alatavoitteet ja mittarit

Agenda 2030 – alatavoite	Tavoitetta toteuttavat toimenpiteet ja kuvaavat indikaattorit (olemassa olevat tai tulevaisuudessa kehitettävät)
5.1 Lopettaa kaikenlainen naiseen ja tyttöihin kohdistuva syrjintä kaikkialla.	<ul style="list-style-type: none"> • Naisten osuus henkilökunnasta % • Tasa-arvoisen palkkauksen toteutuminen • Naiserityisyys rikosseuraamustyössä – koulutuskokonaisuuden suorittaneet /vuosi
5.2 Lopettaa kaikenlainen naiseen ja tyttöihin kohdistuva väkivalta.	<ul style="list-style-type: none"> - Predov – ohjelman käyttöönoton valmistelu (käsikirjat ja henkilökunnan koulutuksen suunnittelu) <ul style="list-style-type: none"> • Predov-ohjelman suorittaneet / vuosi (vuodesta -22 lukien)
5.5 Taata naisille täysivaltainen ja tehokas osallistuminen sekä yhtäläiset johtamismahdollisuudet kaikilla päätöksenteon tasoilla.	<ul style="list-style-type: none"> • Sukupuolten tasa-arvon toteutuminen työyhteisössä (VmBaro) • Ihmisten yhdenvertaisuuden toteutuminen työyhteisössä (VmBaro)
5.b Tehostaa mahdollistavan teknologian, erityisesti tieto- ja viestintäteknologian, käyttöä naisten oikeuksien ja mahdollisuuksien vahvistamiseksi.	<ul style="list-style-type: none"> - Älykäs vankila -hanke (Hämeenlinnan vankila) - Vankien sähköinen asiointi
5.c Kehittää järkeviä käytäntöjä, joilla edistetään sukupuolten tasa-arvoa sekä naisten oikeuksia ja mahdollisuuksia.	<ul style="list-style-type: none"> - Naisvankiprojekti - Naisvankien vaateprojekti <ul style="list-style-type: none"> • Vankiloiden perhetapaamistilat on kunnostettu soveltuviksi myös lapsia ajatellen.

2.2. Tavoitteen toteuttaminen arjessa - esimerkkejä

Naiserityisyyteen kohdistuvat projektit

Organisaattiorakenteiden arviointihankkeen (Rise 2.0) osana selvitettiin vuonna 2021 erityisryhmien huomioimista ja tarpeita. Selvityksessä kartoitettiin naisvankien turvallisuuden ja toimintojen lisäksi terveydenhuollon palvelujen saatavuutta sekä sukupuolisen häirinnän tunnistamista ja siihen puuttumista. Tutkimuksessa ilmeni, että henkilöstöllä on osin puutteita nais erityisen työn osaamisesta. Vaikka naisvankien taustoissa on usein väkivallan ja seksuaaliväkivallan kokemuksia, aiheiden systemaattinen puheeksi ottaminen ja selvittäminen nähtiin haasteena. Myös terveydenhuollon palveluissa naisvangit ovat jääneet vähemmälle huomiolle, sillä palvelut on suunnattu erityisesti miesvankien tarpeisiin.

Naisvankipaikkojen sijoittelu keskittäen nähtiin vahvana parannuksena naisvankien turvallisuuteen ja naisten toimintojen monipuolistumiseen. Sijoittelun uudistuksella tulee olemaan positiivinen vaikutus henkilökunnan koulutuksen järjestämiseen ja nais erityyppisen työskentelyn kehittämiseen. Rise reagoi selvityksessä esiin nousseisiin haasteisiin nopeasti käynnistämällä Naisvankiprojektin.

Projektin tavoitteena on saada naisvankien tilanne sellaiseksi, että se täyttää vankien turvallisuuden, voimassa olevan lainsäädännön ja olemassa olevien kansainvälisten suositusten vaatimukset. Ensimmäisenä tehtävänä projektissa valmisteltiin naisvankeja koskevat sijoittelupäätökset ja naisosastoinnit vankiloissa, minkä jälkeen on keskitytty toiminnan kehittämiseen ja henkilöstön osaamisen lisäämiseen koulutuksilla. Projektin edetessä suunnitellaan vankilatoimintojen lisäksi myös yhdyskuntaseuraamustyöhön toimintamalleja ja -palveluita, jota kautta naisasiakkaiden tilannetta parannetaan. Näin päästään kiinni keinoihin ja tapoihin naisasiakkaiden tilanteen jatkuvalle seurannalle.

Samanaikaisesti naisvankiprojektin kanssa on uudistettu naisvankien vaatetusta. Uudistuksen tavoitteena on ollut kehittää nykyaikainen mutta samalla aikaa kestävä vaatemallisto naisvankien tarpeiden näkökulmasta. Vaikka vankien omien vaatteiden käyttö on lisääntynyt vankiloissa ja omatoiminen vaatehuolto tukee arjen taitojen hallintaa, on Risellä lainmukainen velvollisuus tarjota soveltuvaa vaatetusta vankilassa käytettäväksi tai vankilasta poistumista varten. Asianmukainen ja siisti vaatetus lisää naisvankien keskinäistä tasa-arvoa erityisesti niissä tilanteissa, kun omaa vaatetusta ei ole. Uuden valikoiman mallit ovat moderneja ja toisiinsa yhdisteltäviä, toimivat niin työssä kuin liikunnassa. Vaatetusta on tarkoitus uusia vaihteittain vuodesta 2022 eteenpäin.

3. Kädenjälki eriarvoisuuden vähentämisessä

Lainsäädäntö määrittelee yhdenvertaisuuden siten, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta heidän sukupuolestaan, iästään, etnisestä tai kansallisesta alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, uskonnostaan ja vakaumuksestaan, mielipiteestään, vammastaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muusta henkilöön liittyvästä syystä. (yhdenvertaisuus.fi) Suomen perustuslaissa yhdenvertaisuuden periaate viittaa sekä syrjinnän kieltoon että ihmisten yhdenvertaisuuteen lain edessä.

Yhdenvertaisuuslaki, rikoslaki, tasa-arvolaki ja työlainsäädäntö tarkentavat syrjinnän kieltoa eri elämäntilanteilla.

Risessä yhdenvertaisuus näkyy vahvasti organisaation arvoissa ja strategiassa asti. Risessä sitoudutaan ihmisarvon kunnioittamiseen ja oikeudenmukaisuuteen ihmisoikeuksia turvaamalla. Tärkeänä strategisen tavoitteena on, että toiminnassamme toteutuu yhdenvertainen kohtelu. Keskeisten ja merkittävien tavoitteiden, ohjelmien ja hankkeiden suunnittelu, toteutus ja arviointi sisältävät aina tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulman. Laillisuusvalvonnan näkökulmasta yhdenvertaista kohtelua on pyritty vahvistamaan vuonna 2021 edistämällä yhdenmukaisia käytäntöjä, päivittämällä ja antamalla uusia Risen ohjeita, määräyksiä ja menettelytapaohjeita. Myös yhdenvertaisuutta lisäävää oikeudellista koulutusta on lisätty.

Eräs eriarvoisuutta vähentävä toimenpide on ollut uuden, syyskuussa 2020 käyttöön otetun Keravan vankilan suunnittelu ja rakentaminen. Vankilan rakentamisessa otettiin erityisesti huomioon nuoret avovangit ja liikunta- ja aistiesteiset. Vankila on profiloitunut vahvasti kuntouttavaan avolaitostoimintaan, jossa esteettömyyteen liittyvät asiat on huomioitu. Suunnitteluvaiheessa yhteistyötä tehtiin muun muassa Invalidiliiton kanssa, joten osastoilla ja asumisessa esimerkiksi aisteihin liittyvät kysymykset kaikuun, värimaailmaan ja liikkumiseen liittyen on otettu huomioon.

3.1. Toiminnan kannalta oleelliset alatavoitteet ja mittarit

Agenda 2030 – alatavoite	Tavoitetta toteuttavat toimenpiteet vuonna 2021 ja kuvaavat mittarit (olemassa olevat tai tulevaisuudessa kehitettävät)
10.2 Edistää vuoteen 2030 mennessä kaikkien sosiaalista, taloudellista ja poliittista osallistumista ja kannustaa siihen iästä, sukupuolesta, vammaisuudesta, rodusta, etnisyydestä, alkuperästä, uskonnosta tai taloudellisesta tai muusta asemasta riippumatta.	<ul style="list-style-type: none"> • Diversiteetin kehittäminen (esim. tulevaan lainsäädäntöön osallistuminen) • Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman päivittäminen • Yhdenvertaisuuden toteutuminen työpaikalla
10.3 Taata yhtäläiset mahdollisuudet ja vähentää eriarvoista kohtelua muun muassa poistamalla syrjinnän mahdollistavat lait, politiikat ja käytännöt sekä edistämällä asianmukaista lainsäädäntöä, politiikkoja ja toimenpiteitä.	<ul style="list-style-type: none"> • Työyhteisön oikeudenmukaisuus -indeksi (WmBaro) - Varmistetaan sosiaali-, terveys-, kuntoutus-, päihde-, mielenterveys- ja monialaisten palveluiden jatkumot Rise-asiakkaille seuraamisen jälkeen. (SOTE-hanke) - Verkosto- ja sidosryhmäyhteistyön kehittäminen. (Sidosryhmälinjausten jalkauttaminen, projektikumppanuudet)

3.2. Tavoitteen toteuttaminen arjessa - esimerkkejä

Vankipaikkauudistus

Rise toteuttaa loppuun vuonna 2022 vankipaikkauudistuksen, jonka tavoitteena on parantaa erityisesti erityisryhmien ja vankilaturvallisuuden tilannetta. Uusia osastoja perustetaan alaikäisille ja nuorille vangeille, naisille sekä vankilaturvallisuutta vaarantaville vangeille. Uudet osastot mahdollistavat erityisryhmien tarpeiden huomioinnin rangaistusajan suunnittelussa ja kuntouttavassa toiminnassa. Rise luopui jo vuoden 2021 aikana niin kutsutuista seka-avovankiloista, joissa mies- ja naispuoliset vangit olivat samassa vankilassa. Naisvankien osalta erityisesti perheen kontakteihin liittyvät asiat pyritään huomioimaan sijoittelussa. On tärkeää, että äidit pääsevät vankila-aikanakin tapaamaan lapsiaan.

Vankilaturvallisuutta vaarantavien aikuisvankien sijoittamiseksi perustetaan vuonna 2022 kolmetoista osastoa, jotka jakautuvat Riihimäen, Turun, Sukevan ja Mikkelin vankiloihin. Vakavasti vankilaturvallisuutta vaarantaville naisvangeille tullaan varaamaan paikkoja Turun ja Hämeenlinnan vankiloista.

Laajassa vankipaikkauudistuksessa on otettu vahvasti huomioon tulevat rakennushankkeet. Tulevaisuudessa tutkintavankeja pyritään sijoittamaan omiin osastoihinsa tutkintavankeuslain mukaisesti. Samalla pyritään varautumaan lain seuraavaan muutokseen, jonka myötä tutkintavangit siirrettäisiin vankilaan välittömästi vangitsemisen jälkeen.

Rise pyrkii lisäksi huomioimaan sukupuolen moninaisuuteen liittyvää tasa-arvoa ja ulkomaalaisten asemaa esimerkiksi ihmiskaupan uhrien kuntoutuksen ja lähityön osalta. Vaikka nämä vangit ovat hyvin marginaalinen osa vangeista, on heillekin tärkeää turvata ihmisarvoinen ja rikoksettomuutta tukeva vankila-aika.

4. Kädenjälki rauhan, oikeudenmukaisuuden ja hyvän hallinnon edistämiseksi

Laajan vastuullisuustavoitteen edistämiseksi tehdään Risessä monenlaista työtä. Kanteluiden käsittelyt ja väärinkäytösilmoitukset ovat osa Risen toiminnan ja hallinnon

kehittämistä. Risessä on kehitetty ja otettu käyttöön laillisuusvalvonnan omavalvontajärjestelmä vankiloissa ja yhdyskuntaseuraamustoimistoissa. Tiedolla johtamisen kehittämiseen panostetaan johtamisen tukitoimena ja digitalisaatiota lisätään kaikessa toiminnassa, myös asiakastyössä. Organisaatio-muutoksella pyritään kehittämään tehokkaampaa, vastuullisempaa ja läpinäkyvämpää organisaatiota ja johtamista

Vastuullinen henkilöstöjohtaminen on monilta osin organisaation sosiaalista vastuuta työntekijöistään. Johtajuus ja esimiehisuus on ydinosaamisen määrittämistä ja kehittämistä, osaamisen lisäämisen mahdollistamista, työntekijöiden jaksamiseen, turvallisuuteen ja hyvinvointiin panostamista. Sitä miten Risen johto tässä työssä onnistuu, seurataan vuosittain valtion henkilöstötutkimuksella, VMBarolla.

VMBarossa henkilökunta tuo esiin niitä kehittämisen kohteita, joihin johtamisella voidaan vaikuttaa. Risen VMBaron tulosten tilastoanalyysi osoittaa, että käsite ”työhyvinvointi” liittyy henkilöstön mielessä vahvimmin terveyteen ja turvallisuuteen. On selkeää, että näiden teemojen on oltava kunnossa, jotta työhyvinvointia voidaan laajemmin kehittää. Risen suhteellisen korkea sairauspoissaolotilanne on eräs niistä henkilöstöjohtamisen teemoista, jonka syiden selvittäminen ja korjaaminen on otettava vakavasti tulevina vuosina. Risen työhyvinvoinnin kehittämisohjelmassa 2020–2025 nämäkin teemat on nostettu esiin. Parhaillaan rakennetaan työkykyvastaavien verkostoa. Työkykyvastaava on rooli, johon valittu henkilö toimii apuna tukien esimerkiksi esimiestä ja johtoa erilaisissa työkyvyn ylläpitoon liittyvissä prosesseissa.

Sen lisäksi, että aiempina vuosina toteutettu talouden sopeuttamisohjelma on ajanut henkilökuntaresurssin hyvin ahtaalle, on toinen Risen kasvavista haasteista ollut työvoimapula. Kesällä 2021 päättyneessä Työnantajamielikuvaprojektissa uudistettiin rekrytointia ja Risen markkinointia ennen kaikkea tästä näkökulmasta. Projektissa tehtyjen muutosten kautta on pyritty vaikuttamaan hakijamääriin niin avoinna oleviin tehtävien, kuin rikosseuraamusalan perustutkintoon hakijoiden osalta. Samalla on keskitytty lisäämään Risen tunnettua ja näkyvyyttä. Risen oma koulutuskeskus huolehtii alalle tulevien vartijoiden kouluttamisesta ja täydennys- ja jatkokouluttaa henkilökuntaa joko kokonaan itse tai yhteistyössä muiden koulutusta tuottavien toimijoiden kanssa.

Risen tulostavoitteiden ja strategian toteutumisen seurantamittarit kuvaavat monilta osin tämän alatavoitteen toteutumista.

4.1. Toiminnan kannalta oleelliset alatavoitteet ja mittarit

Agenda 2030 – alatavoite	Tavoitetta toteuttavat toimenpiteet vuonna 2021 ja kuvaavat mittarit (olemassa olevat tai tulevaisuudessa kehitettävät)
16.1 Vähentää merkittävästi kaikkia väkivallan muotoja ja niihin liittyviä kuolemantapauksia kaikkialla.	<ul style="list-style-type: none"> • Vaara- ja uhkatilanteet • Laitosturvallisuusindeksi • Säilytysvarmuus
16.3 Edistää oikeusturvaa kansallisilla ja kansainvälisillä tasoilla sekä varmistaa kaikille yhtäläinen pääsy oikeuspalveluiden piiriin.	- Roti – hanke <ul style="list-style-type: none"> • Tutkintavankien osuus kaikista vangeista %. • Kanteluiden kokonaismäärä ja toimenpiteisiin johtaneiden kanteluiden määrä sekä havainnot yksikköön tehdyn ensimmäisen valvontakäynnin jälkeisiltä valvontakäynneiltä • Laillisuusvalvontasuunnitelma • Oma-valvontajärjestelmä
16.6 Kehittää tehokkaita, vastuullisia ja läpinäkyviä instituutioita kaikilla tasoilla.	- WB-ilmoituskanavan käyttöönotto - Laillisuusvalvonnan kehittäminen <ul style="list-style-type: none"> • Vastuuvirkamies-itseopiskelumateriaalin suorittaneet, lkm
16.7 Varmistaa joustava, kaikkia koskeva, osallistava ja edustava päätöksenteko kaikilla tasoilla.	- Rise 2.0
16.10 Taata julkinen tietojen saanti ja turvata perusvapaudet kansallisen lainsäädännön ja kansainvälisten sopimusten mukaisesti.	
16.a Vahvistaa tärkeimpiä kansallisia instituutioita esimerkiksi kansainvälisen yhteistyön avulla, jotta väkivallan ehkäisemiseen ja terrorismin sekä rikollisuuden torjumiseen tarvittavia valmiuksia voidaan kehittää kaikilla tasoilla, erityisesti kehittyvissä maissa. 16.b Edistää ja panna täytäntöön syrjinnän vastaisia lakeja ja kestävä kehityksen käytäntöjä	- Jr- ja EXIT-työ

4.2. Tavoitteen toteuttaminen arjessa – esimerkkejä

Agenda 2030 tavoitteen 16 yhtenä alatavoitteena on vähentää merkittävästi kaikenlaisia väkivallan muotoja. Risessä aiheeseen on tartuttu muun muassa maalittamisen ja yksityöskentelyn kehittämisellä.

Maalittaminen tarkoittaa toimintaa, jossa yksittäinen henkilö omin toimin tai muita mobilisoimalla käynnistää tai kannustaa yhteen kohteeseen kohdistuvan järjestäytyneen

häirinnän. Häirintä voi olla suoraa tai epäsuoraa, henkilöön tai häneen läheisiinsä kohdistuvaa. Maalittamisen keinoja ovat muun muassa mustamaalaaminen, yksityisluontoisten tietojen levittäminen tai uhkaaminen.

Projekti keskittyi muodostamaan tilannekuvan ja toimenpide-esityksen Risen henkilöstöön kohdistuvasta maalittamisen uhan hallinnasta. Projektin pohjalta kehittämisen kohteiksi tunnistettiin virkamiehen anonymiteetin tärkeys, uhkatilanneohjeistuksen päivityksen tarve ja henkilöstön koulutus maalittamistapauksiin liittyvissä asioissa. Henkilökuntaa tiedotettiin yksityisyyteen liittyvien tietojen, niin omien kuin lähipiirin turvaamisen vaihtoehtoista. Toimenpiteenä valmistellaan vakavasti vankilaturvallisuutta vaarantavien vankien sijoittamiseen liittyviä muutoksia. Tarkoituksena on, että maalittamisen toteutumista seurataan jatkossa tarkemmin esimerkiksi VMBaroon luotavien kysymysten avulla.

Yksintyöskentelyn kehittämisen projektissa muodostettiin siinäkin yksintyöskentelyn tilannekuva, arvioitiin riskejä ja jo tehtyjä toimenpiteitä yksintyöskentelyn vähentämiseksi. Yksintyöskentelyllä tarkoitetaan tilanteita, joissa vangin tai asiakkaan kanssa työskennellään ilman välitöntä kontaktia muihin työntekijöihin; käytännössä ilman näköyhteyttä tai mahdollisuutta pyytää apua ääntä korottamalla. Työskentelyn edetessä vahvistui, että ongelmatilanteisiin johtaneet syyt ovat esimerkiksi rakenteellisen resurssoinnin ja jo lähtökohtaisesti työvoiman saatavuuden haasteissa. Tämä ongelma on saanut vuodelle 2022 parannuksen asiaan kohdistuvalla erillismäärärahalta, jolla resurssitilannetta voidaan parantaa.

Yksintyöskentelyn käytännön toimenpiteinä tullaan ohjeistusta yksintyöskentelystä parantamaan ja varmistetaan turvatekniikan ajanmukaisuus muun muassa kameraseurannan ja hälyttimien lisäämisellä. Myös tilojen uudelleenorganisointia tullaan tekemään yksintyöskentelyn näkökulmasta. On tärkeää tunnistaa, että poistuminen on turvattu näissä olosuhteissa ja hälyttimet ja muun henkilökunnan apu on tarvittaessa lähellä. Töiden suunnittelua ja organisointia kehitetään (esimerkiksi työparimahdollisuus, vastaanottojen ajoittaminen) toiminnallisesta näkökulmasta, jotta yksintyöskentelyä kyetään välttämään.

Molempien kehittämisprojektien tärkeä huomio on, että asiaan saadaan vahvasti parannusta johtamista kehittämällä, ohjeistamalla, ongelmatilanteiden jälkiarvioinnilla ja hyvien käytäntöjen jakamisella. Myös vankisijoittelulla ja lähityön kehittämällä on

vaikutusta ongelmien vähentämiseen näiltä osin. Työturvallisuuden parantamisen avainasemassa on yksikkökohtainen arviointi ja toimenpiteet riskien vähentämiseksi.

5. Jalanjälki eli toiminnan negatiiviset vaikutukset toimintaympäristöön

Kiinteistöjen jalanjälki

Risellä on pitkät perinteet jalanjäljen pienentämisessä erityisesti kiinteistötoimintojen osalta. Ensimmäinen varsinainen kestävä kehityksen yhteistyöprojekti Senaatin kanssa toteutettiin jo vuonna 2010, kun Vantaan vankilaa tutkittiin vastuullisuuden näkökulmasta Ekotehokas Vankila -hankkeessa. Tuolloin loppuraportissa kuvatut mittarit ovat edelleen relevantteja tämän päivän vastuullisuustyössä. Ekotehokas Vankila käynnisti vahvemmin kestävä kehityksen mukaan ottamisen kaikkiin uusiin vankila- ja toimitilahankkeisiin. Esimerkiksi kokonaisvuokramalliin siirtyminen ja sen kehittäminen käynnistyi tästä hankkeesta. Kokonaisvuokramallin siirtyminen on mahdollistanut henkilöresurssin keskittämisen ydintoimintaan, kun kiinteistönpitovastuu on siirtynyt Senaatille. Malli varmistaa tilojen kunnossa pysymisen ja talouden paremman hallinnan. Senaatti huolehtii mallin mukaisesti ammattimaisesti, suunnitelmallisesti ja ennakoivasti kiinteistöjen ylläpidosta, samalla kun Risen kustannusrakenne pysyy tasaisena aiempien kunnostustoimenpiteiden aiheuttamien menopaineiden sijaan.

Oikeusministeriön hallinnonalan hiilijalanjäljen pienentämistavoite vuoteen 2035 mennessä on vähintään -35 % vuoden 2019 tasosta. Vaikka Risen on monilta osin voitava luottaa yhteistyökumppaneiden (esim. Senaatti, Hansel, Leijona Catering, Valtori) kykyyn huomioida vastuullisuus kiinteistöissään, hankinnoissaan, ruokahuollon järjestämisessä ja muissa toiminnoissaan, voi Rise kuitenkin toiminnallaan vaikuttaa hiilijalanjälkeensä vaikkapa sähkön-, veden-, ja lämmönkulutuksen, jätteiden käsittelyn, kierrätyksen ja lajitteluun ja kaiken toiminnallisen ohjauksen kautta. Esimerkiksi veden kulutus on koko Risen tasolla vähentynyt vuodesta 2014 vuoteen 2021 yli 20 % ja samassa ajassa sähkönkulutusta on saatu vähennettyä lähes 10 % muun muassa led-valaistukseen siirtymällä.

Uudisrakennukset suunnitellaan yhteistyössä Senaatin kanssa vahvasti kestävä kehityksen lähtökohdista. Vankiloissa pyritään hyödyntämään uutta puhdasta energiaa,

rakentamaan vähähiilisesti ja tarjoamaan sekä vankilan, että henkilökunnan sähköautoille latauspaikkoja.

Uuden Hämeenlinnan vankilan lämmitysenergiasta noin 85 % saadaan maalämmöstä. Rakennuksen katolla oleva, 430 neliömetrin aurinkopaneelientä tuottaa sähköä lähes koko vankilan valaistukseen. Hämeenlinnassa on luotu edellytykset kierrätystä tukevalle keräilyketjulle. Ketju koskee ihan kaikkia tiloja, joissa jätettä syntyy; vankisellistä aina jätehuollon tiloissa oleviin jätipuristimiin.

Hämeenlinnan vangeille tarjottavassa arkielämän taitojen opastuksessa perehdytään kestäväen kehityksen teemoihin; vankien kuntouttavaan toimintaan liittyvässä green care -toiminnassa tuetaan vankien luontosuhdetta, joka konkretisoituu laitoksen piha-alueiden hoitamisessa sekä hyötykasviviljelyssä. Vankeusaikana toteutettavilla kestäväen kehityksen esimerkeillä toivotaan olevan vaikutusta vangin tekemiin valintoihin myös vapautumisen jälkeen.

Rise sitoutuu työssään hallituksen hiilineutraalisuuden tavoitteisiin, joskin tavoitteisiin pääsy edellyttää laitoskohtaisia investointeja vanhemman laitostakan osalta. Näitä muutostarpeita ja kustannuksia selvitetään tarkemmin vuonna 2022.

Toimistotyön jalanjälki

Vastuullisuusnäkökulmasta viime vuosien suurimmat toimenpiteet toimistotyön jalanjäljen osalta liittyvät toimistotyötilojen muutokseen. Omista työhuoneista on monin paikoin siirretty avo- ja monitoimitiloihin ja erilaisiin useamman toiminnon yhdistäviin kampuksiin, joissa yhteistilojen hyödyntäminen paremmin mahdollistuu. Kestävä kehitys ja vastuullisuus pyritään huomioimaan kaikessa Risen toimistotyön toiminnassa ja hankinnoissa. Esimerkiksi tilatehokkuus on nostettu tulossopimuksen seurantamittariksi.

Hilda-hanke edistää käyttönotettaessa (11/22) Risen paperittomuutta sähköisen asianhallintajärjestelmän kautta. Paperittomuus vähentää lumipalloefektin tavoin hiilijalanjälkeä. Paperiton toimisto ei ole pelkästään paperisista asiakirjoista luopumista; sähköinen järjestelmä tukee etätyön mahdollisuutta, sähköinen allekirjoitus ja paperiton arkisto vähentävät tarvetta toimistotarvikkeille, arkistotiloille, etanapostin lähettämiseksi ja paperin kierrättämiseksi. Tämä taas osaltaan vähentää kuljetukseen liittyvää hiilijalanjälkeä. Pienten valintojen vaikutusketju on pitkä.

Rise toteuttaa noin 65 % kaikista hankinnoistaan Hanselin tai ict-palveluita tuottavien palvelukeskusten kautta. Omissa hankinnoissakin vastuullisuus pyritään ottamaan vahvasti huomioon. Organisaatiomuutoksen tavoitteena oleva matriisimainen johtaminen lisää yhteishankintojen osuutta Risen omissa hankinnoissa.

Matkustamisen osalta vuonna 2021 on huomioitava koronan aiheuttama häiriö, mistä syystä tulevien vuosien työmatkustamista tullaan vertaamaan vuoteen 2019.

Työmatkustamisen vastuullisuuteen on kuitenkin kiinnitetty huomiota jo aiemmin. Ennen koronaa Risessä laadittiin ohjeistus lentomatkustamisen vähentämiseksi junailua lisäten. Rise on kannustanut työntekijöitä julkisen liikenteen käyttöön työmatkustamisessa tarjoten 300 euron vuosittaisen työmatkaedun julkisen liikenteen hyödyntämistä varten.

Vähennystavoite matkustamisessa on vuositasolla -10 %. Vähennyksen keinoina jatketaan muun muassa etätöiden ja etäkokousten ja -koulutusten laajaa käyttöä. Risen työkäyttöajoneuvojen hankinnassa seurataan valtionhallinnon tulevaa lakia ja tehdään tarvittavat päätökset hankittavien autojen käyttövoiman osalta. Vähäpäästöisyys on toki ollut hankintaperusteena tähänkin saakka.

6. Vastuullinen tulevaisuus

Risen toiminta on hyvin moninaista vastuullisuuden näkökulmasta. Laajan vankila- ja toimistokiinteistöverkon kautta jalanjälkeä tulee joka tapauksessa, mutta tämän pienentämiseksi on jo vuosikausia ansiokkaasti tehty toimenpiteitä. Työ jatkuu edelleen ja osaamisen lisääntyessä uusia kestävän kehityksen keinoja tunnistetaan jatkuvasti. Se, mitä laitosten sisällä tapahtuu toiminnan ja johtamisen kautta, vaikuttaa vahvasti sosiaalisen vastuullisuuden kautta Risen kädenjälkeen.

Varmistamme vuoden 2022 aikana, että vastuullisuutta on linjattu laaja-alaisemmin esimerkiksi strategiassa ja että tuleviin tulossopimuksiin lisätään vastuullisuuden ja kestävän kehityksen tavoitteita. Tavoitteena on varmistaa indikaattoreiden lähtötasotilanteet erityisesti jalanjäljen osalta ja kehittää uusia tapoja mitata vastuullisuuden toteumia. Samanaikaisesti selvitetään, kuinka paljon ja suureen osaan Rise voi vaikuttaa toiminnallaan itse, ja miltä osin vastuullisuuden vastuu Risenkin toiminnasta on sidosryhmillä (Senaatti-kiinteistöt, Hansel, Leijona Catering, Valtion palvelukeskukset).

Vuonna 2022 päivitetään tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma, jossa huomioidaan muun muassa monimuotoisuuden teemoja. Vuoden aikana suunnitellaan, miten vastuullisuuden osaamista voidaan lisätä niin henkilöstön, asiakkaiden kuin sidosryhmien osalta. Viestinnän ja tiedon jakaminen tulee tässä työssä korostumaan.

Tämän raportin kokoaminen on ensimmäisenä raportointivuonna ollut Risen projektitoimiston vastuulla. Raportin sisältö on rakentunut lukuisista keskusteluista viraston sisällä eri toimijoiden kanssa. Raportti on käsitelty Risen johtoryhmässä. Vastuullisuustyön näkyväksi tekemisessä olemme vielä hyvin kehittyvässä vaiheessa, mutta tähän tullaan tulevina vuosina panostamaan. Vuonna 2022 vastuullisuustyön koordinointi löytänee paikkansa uudessa organisaatiossa ja vastuullisuuden mittaamista päästään vahvemmin kehittämään valtion yhteisen datapankin ja Risen oman tiedolla johtamisen ja vastuullisuustyön koordinoinnin kautta.